

Március 3. • A csádi hatóságok úgy döntenek, hogy a főváros, N'Djamena köré három méter mély árkot ásnak, ezáltal próbálván megakadályozni a lázadó katonák támadását.

Március 4. • Az ENSZ és egyéb nemzetközi humanitárius szervezetek jelentései szerint több mint 36 millió dollár segélyre lenne szükség a madagaszkári viharok áldozatainak megsegítésére.

Március 5. • Egy 25 éves egyiptomi lány életét veszti a madárinfluenza emberre is veszélyes, H5N1-típusú kórokozója miatt.

Március 11. • A mali északi részén tevékenykedő tuareg felkelők szabadon engednek 22, augusztus óta fogva tartott túszt.

Március 13. • A csádi és a szudáni elnök, szenegáli közvetítés mellett, megállapodást írt alá Dakarbán, mely szerint mindkét fél felhagy a másik ország területén működő lázadók támogatásával.

Március 13-14. • Az Iszlám Konferencia kétnapos tanácskozására 37 ország állam- és kormányfői érkeznek a szenegáli fővárosba, Dakarba.

Március 15. • Athanase Seromba, közvetett módon ezek haláláért felelős ruandai katolikus püspök 15 éves börtönbüntetését életfogytiglani szabadságvesztésre módosítja az illetékes bíróság.

Március 17. • A zimbabwei hatóságok bejelentik, hogy a papírok nélkül az országba érkező riportereket kémkedés vádjával azonnal elítélik.

Március 20. • New Yorkban megállapodnak a marokkói és a Polisario Front delegáltjai, hogy folytatják tárgyalásaikat a nyugat-szaharai rendezés érdekében.

Március 26. • A nigériai hatóságok hivatalosan is elismerik, hogy az ország egyik keleti tartományában kolerajárvány tört ki.

Március 25. • Az ENSZ Élelmezési Világprogramja bejelenti, hogy három kamionsofőrjüket ismeretlenek meggyilkolták Darfúrban.

Március 29. • Hatvanöt bányász reked egy tanzániai drágakőbányában, miután víz tör be az alagutakba. Valamennyien életüket veszítik.

Március 30. • Számos területre kiterjedő szerződést írt alá Uganda és Észak-Korea kormánya. A megállapodások értelmében kutatók, tanárok, orvosok, technológusok és rendészeti szakértők áramlása indul meg a szerződő felek között.

KELET-EURÓPA „VISSZATÉRÍT”?

A vasfüggöny lebontása érzékenyen érintette az Afrikába irányuló beruházások és fejlesztési segélyek mértékét, hiszen a legszegényebb kontinens helyett azok fő célterületévé a felzárkóztatni szándékozott Kelet-Európa vált. A térség országainak európai uniós csatlakozása nyomán a helyzet megváltozni látszik, az új tagállamok keresik a korábbi kapcsolatok felélesztésének, újjak kiépítésének lehetőségét Afrika országaival, mind a fejlesztési célú gazdasági, politikai, mind kulturális és civil társadalmi együttműködés terén. Az Európai Unió régi és új tagállamaitól egyaránt elvárja, hogy nemzetközi fejlesztési-segély politikát dolgozzanak ki, s azt költségvetésükbe a Közösség által előirányzott – a GDP 0,39%-át kitevő – mértékben illesszék be. A 2004-ben csatlakozók közül Lengyelország, Csehország, Szlovénia és Magyarország az elsők között kezdte el kidolgozni programját, azonban más országok, köztük például a balti államok is figyelemreméltó eredményeket tudnak felmutatni.

Országoként értékelve, Szlovénia aránylag jó gazdasági eredményei ellenére jelenleg bőven alatta van az Unió által elvárt 0,39%-os szintnek, nem is szólva az ENSZ által javasolt 0,7%-nak. A gazdaság gyors növekedése mellett déli szomszédunk 2004-ben a GDP 0,1%-át, 2007-ben 0,14%-át költötte segélyekre. A szintén prosperáló Csehország talán a legaktívabb új tagállam az Afrikával kapcsolatos ügyekben. A cseh külügyminisztérium jelentése szerint 2006-ban a GDP 0,11%-át fordították segélyezésre, fejlesztési tevékenységük Afrika egészét célba veszi, a kormány folyamatosan törekszik új kapcsolatok kiépítésére a kontinens valamennyi államával. A régió legnépesebb, s így bizonyos szempontból vezető államának, Lengyelországnak segélyezési tevékenysége ugyan fejlett, annak iránya azonban elsődlegesen nem Afrika felé összpontosul. Ennek ellenére Varsó biztató kapcsolatokat épít Tanzániával, s immáron hosszú évek óta partnerállami státusszal viseltet Angola iránt. A térség egykoron politikai-gazdasági vezetőjeként, motorjaként számon tartott Magyarország is kezdi „felfedezni” Afrikát, a folyamat azonban más prioritások miatt sajnos igen lassú. Hazánk 2006-ban GDP-jének 0,1%-át fordította segélyezésre, a gazdasági stagnálás 2007-re azonban nagyságrendekkel csökkentette e forrásokat.

Április 1. • A pretoriai kormányzat közli, hogy több mint száz fővel kiegészíti az ENSZ kötelékében Szudán délnyugati régiójában, Darfúrban működő békemisszióját.

Április 4. • Kongó ásványokban rendkívül gazdag keleti tartományában egy radioaktív sugárzású teherautót tartóztatnak fel a hatóságok. A szállítmányt exportra szánták.

Április 7. • Utcai összecsapások során egy 15 éves fiú életét veszti, miután a drága megélhetés miatt tiltakozó lakosok, illetve a rendőrök összecsapnak Egyiptomban.

Április 10. • Jakaya Kikwete tanzániai államfő, az Afrikai Unió soros elnöke Kínába érkezik, ahol Hu Jin-tao kínai államelnökkel kereskedelmi és gazdasági, valamint nemzetközi politikai kérdésekről tárgyal.

Április 14. • 19 iskolás lányt és két felnőttet lönek le ismeretlen fegyveresek egy magániskola hálókörletében, Uganda egyik, fővároshoz közeli településén.

Április 15. • Kongóban nem sokkal a felszállást követően lezuhan – az Európai Unió légtéréből pár nappal a tragédia előtt kitiltott – Hewa Bora légitársaság egyik repülőgépe, 85 utassal a fedélzetén. Az utasok többsége megmenekül.

Április 19. • A szomáliai fővárosban, Mogadishuban heves harcok törnek ki, miután az országban állomásozó etióp hadsereg egyik egységét támadás éri. Legkevesebb 18-an vesztek életüket: 11 civil személy, öt iszlamista fegyveres és két etióp katona.

Április 19. • Elefántcsontpart egyik legnagyobb börtönének illetékesei elismerik, hogy 144 fogolynak sikerült megszöknie a létesítményből.

Április 20. • Az egyiptomi rendőrök lelőnek két afrikai migránst az izraeli határon, miután felszólításra sem hajlandóak megállni. Az említett határszakaszon mindennaposak az illegális határátlépések.

Április 23. • Folytatódik a Nemzeti Felszabadítási Hadsereg elnevezésű burundi fegyveres csoport kormányellenes offenzívája, többek között találat éri a vatikáni követség épületét is.

Április 23. • A Dél-afrikai Köztársaság futballszövetsége hosszas találgatások után bejelenti: a brazil Carlos Alberto Parreira-t honfitársa, Joel Santana váltja a nemzeti csapat kispadján.

Április 28. • Az ENSZ tagadja a Kongóban szolgálatot teljesítő kéksapkások ellen felhozott arany- és fegyvercsempészvádakot.

KALÓZKODÁS SZOMÁLIA PARTJAINÁL

A Nemzetközi Tengerhajózási Ügynökség (NTÜ) beszámolója alapján, a sorozatos kalóztámadások miatt továbbra is az Afrika szarvaként ismert szomáliai partvidék számít a világ egyik legveszélyesebb tengeri útvonalának. A nemzetközi szervezet éves jelentései szerint 2001 óta több mint 130 kalóztámadásra került sor a térségben, a fosztogatások, túszejtések miatt az NTÜ 2008 elején kiemelten veszélyes zónának minősítette az Ádeni-öböl vizeit. A probléma 2008. április 4-én került a nemzetközi sajtó címlapjára, amikor szélsőséges muzulmán fegyveresek elraboltak egy francia luxusjachtot, 28 fős személyzettel a fedélzetén. A hajónak napokig nem bukkantak nyomára sem a Djiboutiban állomásozó francia haderők, sem a keresésébe bekapcsolódó amerikai egységek. Végül április 11-én egy katonai akció során sikerült a túszoikat kimenekíteni, egyúttal hat emberrablót is őrizetbe venni. A kemény fellépés ellenére nem hátráltak meg a kalózosok, akik április 20-án 26 főnyi személyzetével együtt eltérítettek egy spanyol teherhajót. A túsok kiszabadítását ezúttal is siker koronázta, sajtóinformációk szerint Madrid azonban komoly árat fizetett állampolgárai sértetlen megmeneküléséért. Az egyre súlyosabb kihívásra reagálva Francois Fillon francia miniszterelnök nemzetközi ellenőrnaszád felállítását javasolta, miközben az illetékes szervek felszólítottak valamennyi hajót a kritikus övezet elkerülésére. A tarthatatlanul romló tendenciák újabb bizonyítékeként május 26-án egy holland hajónak veszett nyoma Szomália felségvizein...

TANZÁNIÁBAN AZ OLIMPIAI LÁNG

Botrányoktól nem mentes almati, isztambuli, pétervári, londoni, párizsi, San Francisco-i és Buenos Aires-i körutazása után, április 13-án érkezett Tanzánia fővárosába a pekingi XXIX. Nyári Olimpiai Játékok ünnepi fáklyája. A Kínai Népköztársaság Tibettel kapcsolatos politikája miatt erőszakos tiltakozásokkal megzavart öt kontinens, 20 városát érintő, összesen 137000 kilométeres világjárás egyetlen afrikai helyszínén, Dar es Salaamban a nagy esőzések – illetve a korábbi zavargások – miatt jelentősen megkurfították a felvonulás tervezett útvonalát. Az olimpia lángot szállító repülőgép landolása után Adam Kimbisa, Dar es Salaam polgármestere vette át a fáklyát, miután a kenyai Nobel-békedíjas, Wangari Maathai a világban zajló történések miatt már korábban visszamondta a megbékélést szimbolizáló ünnepi menetben való részvételt.

Május 1. • 8 ember életét veszti, legkevesebb hús pedig megsebesül, amikor egy turistabusz felborul és kigyullad az egyiptomi Sínai-félszigeten.

Május 3. • Jakaya Kikwete tanzániai államfő, az Afrika Unió soros elnöke a Szomáliában dúló harcok megfékezése érdekében békemisszió felállítását kéri a kontinens országaitól.

Május 5. • Botrányoktól nem mentes választásokat tartanak Egyenlítői-Guineában. Az évtizedek óta hatalmon lévő Teodoro Obiang Nguema elnök hatalma meginghatatlan marad.

Május 7. • A burundi Nemzeti Felszabadító Erők szövívője bejelent: amnesztia mellett a mozgalom kész elfogadni a békefolyamat feltételeit.

Május 9. • Nigéria déli részén elrabolnak három kínai vendégmunkást. Beszámolók szerint 2007-ben több mint 200 külföldi állampolgárt ejtettek túszul az olajban gazdag közép-afrikai országban.

Május 10. • Szomália fővárosában szélsőséges muzulmán fegyveresek rakétákkal támadják meg a kormányerők egyik bázisát, a tűzpárbaj során hét civil, köztük két gyermek meghal.

Május 11. • Ötven illegális afrikai bevándorló veszti életét a Földközi-tengeren miután hajójukból kifogy az üzemanyag úton az olaszországi Lampedusa szigete felé.

Május 12. • Algériában hat katonát ölnek meg az al-Kaidával együttműködő iszlamista fegyveresek.

Május 13. • A sorozatos incidensek miatt Csád lezárja Szudánnal közös határát.

Május 14. • A feldühödött tömeg – nem bízva a hatóságok erőyes fellépésében – meglincsel egy gyerekgyilkost Kenyában.

Május 17. • Gyude Bryant, Libéria egykori ideiglenes államfője ellen újabb sikkasztási vádak merülnek fel.

Május 19. • Hivatalosan is megerősítik, hogy az Úr Ellenálló Hadserege elnevezésű ugandai fegyveres csoport több mint száz gyereket hurcolt el szexrabszolgának a szomszédos államokból.

Május 21. • Hárman életüket veszítik, négyen pedig megsebesülnek, amikor pokolgép robban Etiópia fővárosában a külügyminisztérium épülete mellett.

Május 22. • A zimbabwei hatóságok visszautasítják azon vádakot, miszerint a kormány illegálisan fegyvereket vásárolna Kínától.

BEVÁNDORLÓ-ELLENES LÁZADÁSOK DÉL-AFRIKÁBAN

Május elején, futótűzként terjedve szét Johannesburg külvárosából, bevándorló-ellenes, xenofób, erőszakos tüntetések és atrocitások robbantak ki szerte a Dél-afrikai Köztársaságban, melynek közel 44 milliós népességéből minden tizedik lakos külföldi származású. A gazdasági helyzetét tekintve stabil és fejlődő Dél-Afrika valósággal vonzza a szomszédos, minden szempontból sokkal rosszabb körülmények között tengődő botswanai, zimbabwei és mozambiki bevándorlókat, sőt, az elmúlt évek során nagy számban érkeztek angolai, malawi, szomáliai és zambiai állampolgárok is, s akkor még nem említettük a nagyszámú lesothói és sváziföldi vendégmunkásokat. A hatóságok által mindeddig megfékezhetetlen zavargások következtében több tucatnyian veszítették életüket, az ország egészére kiterjedő atrocitások elől tízezrek menekülnek vissza szülőhazájukba, illetve keresnek menedéket rendőrorszokon, templomokban.

ERŐSZAK A NIGER-DELTÁBAN

Avilág egyik legnagyobb olajkitermelő vállalata, a Shell 1956 óta van jelen Nigériában. A közel fél évszázad során számos bírálat érte az olajóriást, hogy nem fektet kellő figyelmet az ökológiai rendszerek védelmére, a környezetvédelmi szabályok betartására. Legtöbben azt róják fel a Shellnek, illetve a többi, térségben jelen lévő olajtársaságnak, hogy az általuk üzemeltetett mintegy 4000 fúrótorony, valamint az azokhoz kapcsolódó több száz kilométernyi vezetékrendszer iszonyú mértékben szennyezi a Niger-delta élővilágát, súlyos veszélyt jelentve az ott élők számára. A térségben működő Mozgalom a Niger-delta Jogi Egyenlőségéért (MEND) elnevezésű nigériai militáns szervezet – szorosan együttműködve más felkelő csoportokkal – 2006 óta intéz támadásokat, szabotázsakciókat külföldi érdekeltségű olajutak ellen. A rajtaütések során életüket veszített felkelők, zsoldosok és nigériai katonák száma lassacskán eléri a százat. A MEND a május 3-ai, 11 ember életét követelő Shell elleni akcióját követően bejelentette, hogy Barack Obama amerikai szenátor (és lehetséges elnökjelölt) közbenjárására megfontolja a fegyverszünet lehetőségét.

VÁLASZTÁS ÉS PATTHELYZET ZIMBABWÉBEN

A március 29-én megtartott zimbabwei választásokon a szavazók elvileg szabadon dönthettek a helyhatósági helyekről, a parlamenti mandátumokról, valamint az elnök személyéről. A tudósítások azonban kétségbe vonják a választások demokratikusságát.

Már a választások előtt különböző elemzések láttak napvilágot az esetleges kormányzati visszaélésekkel kapcsolatban, s jelen helyzetben egyre inkább úgy tűnik, hogy a figyelmeztetések nem voltak alaptalanok. Ahogy az International Crisis Group nemzetközi elemzőcég még a voksolás előtt kiadott március 20-i tanulmányában kiemelte, a szavazásra kaotikus belpolitikai körülmények között kerül sor, mely válsághelyzetet csak tovább mélyíti a humanitárius katasztrófával fenyegető gazdasági káosz, s a rekordmértetű, százezer százalékos infláció.

Mindezek ellenére az országot 28 éve irányító Robert Mugabe elnöknek esze ágában sincs lemondani, s a politikai életből visszavonulni, sőt, közigazgatási és fegyveres hatalmát felhasználva, minden eszközzel igyekszik „uralkodását” újabb négy évvel meghosszabbítani. A több napig tartó voksolást követően aztán végleg elszabadultak az indulatok, mivel Mugabe és hűséges bizalmi köre megkérdőjelezte az elnökválasztás eredményét, számos kerületben újrászámolást rendeltek el, így ennek következtében az ellenzéki jelölt előzetesen bejelentett előnye lassan elolvadt, abszolút többsége kétségessé vált, s a helyzet hetekkel a szavazás után sem megoldott, nem tudni ki lesz Zimbabwe következő államfője.

Az ország történetét, s Mugabe politikáját ismerők számára a kialakult politikai káosz aligha meglepő. Az elnök már a választásokra készülve leszögezte, kétéves börtönnel sújt mindenkit, aki engedély nélkül érkezik Zimbabwéba, s az „ellenséges országoknak” kémkedő riportereket is retorziókkal fenyegette meg. A külföldi megfigyelők szándékolt kizárása és az adminisztratív csalások előre jelezték, hogy Mugabe és követői akár illegális eszközökkel, de mindenáron meg akarják tartani hatalmukat.

Politikai szakértők szerint az elnök és tábora jelenleg arra vár, hogy milyen hazai és nemzetközi reakciókat válthat ki deklarált választási manipulációjuk. Mint többen hangsúlyozzák, Mugabe az idő múlásában, a közben történő globális események folyamatában, a világpolitikai tematika áthelyeződésében bizva, szépen csendben kívánja önnön hatalmát illegitim módon meghosszabbítani. A szavazatszámállók közlése szerint még nem született meg a végleges eredmény, a hosszas összesítést az egy időben tartott négyféle szavazás nyomán kialakult kuszasággal magyarázzák. Mindenesetre az elnökválasztást leszámítva a másik három referendumnak már kihirdették véglege-

sített eredményeit. A 210 fős alsóházban az eddig kormányon lévő Zanu-PF a függetlenség kivívása óta először elvesztette többségét, csupán 97 helyet szerzett az ellenzéki MDC 99 mandátumával szemben. A törvényhozás felsőházában még ennél is kiegyenlítettbben alakultak az eredmények, mind a Zanu-PF, mind az MDC 30 helyhez jutott.

Az elnöki tisztség megszerzéséhez abszolút többséget, vagyis minimum 50% + 1 szavazatot kell elérnie valamelyik jelölteknek az első körben, ennek hiánya esetén második forduló írnak ki. Az ellenzéki MDC saját jelöltjét, Morgan Tsvangirai-t tartja a voksolás győztesének, számításaik szerint támogatottjuk 50,3%-ot szerzett, így nem lehet jogi akadály a kinevezésének. Meglepő – vagy inkább várható – módon egy független vizsgáló bizottság és a Zanu-PF emberei ennek ellenkezőjét állítják. Szerintük Tsvangirai éppen csak, de elmaradt az 50%-os küszöbötől, Mugabe pedig a második helyet szerezte meg, így újabb megméretetésre lesz szükség. A politikai válság, s az eredmények vitatása ellenére az ellenzéki jelölt elfogadná, ha második fordulót tartanának az államfői posztért. Mugabe elnök, aki 1980 óta vezeti az országot, azonban egyelőre kivár, mivel átgondolva a hazai eseményeket belátta, sokáig megingathatatlanak tűnő helyzete az ország élén, az elszigetelődésből fakadó évtizedes gazdasági, politikai és társadalmi válság nyomán megkérdőjeleződött. A társadalom jelentős rétegei megelégtéltek a feszültségeket, bizalmuk megrendült az egykoron szabadságharcosként híressé vált vezetőkben. Elemzők szerint a második forduló az esetleges manipulációkkal együtt is inkább az ellenzéki vezető számára hozhat sikert, mivel a mélyülő politikai káosz arra sarkalhatja az első körben még a független Simba Makonira szavazókat, hogy másodjára már az MDC-jelölt Morgan Tsvangirai adják le voksukat. Vagyis egyelőre, ahogy azt Mugabe is sejti, nem alakulnak számára kedvezően az események. Az viszont még kérdéses, miként és mikor fog lezajlani a második forduló, amennyiben arra egyáltalán sok kerül.

A szomszédos országok vezetői is egyre gyakrabban szólnak fel a kérdéssel kapcsolatban. A zambiai elnök, Levy Mwanawasa találkozóra hívta meg a régió államainak vezetőit annak érdekében, hogy közös nevezőre jussanak a zimbabwei választások körül kialakult patthelyzetről. A dél-afrikai kormányfő Jacob Zuma erőteljesen kritizálta az eredmények kihirdetése kapcsán meglévő 11 napos késést, Thabo Mbeki államfő ugyanakkor türelemre intett. A zambiai egyeztető tanácskozássra rövidesen sor kerülhet, Morgan Tsvangirai mindenesetre máris találkozót kért Dél-Afrika és Botswana államfőjétől, s az elnökjelölt utazást tervez Zambiába és Mozambikba is, illetve kvázi „államfői szerepkörben” meglátogatta a dél-afrikai zavargások elől menekülő zimbabwei menekülteket. A nemzetközi eseményekből nem akarván kimaradni időközben Mugabe is bejelentette, hogy ott lesz a csúcson.

Németh Kamilla